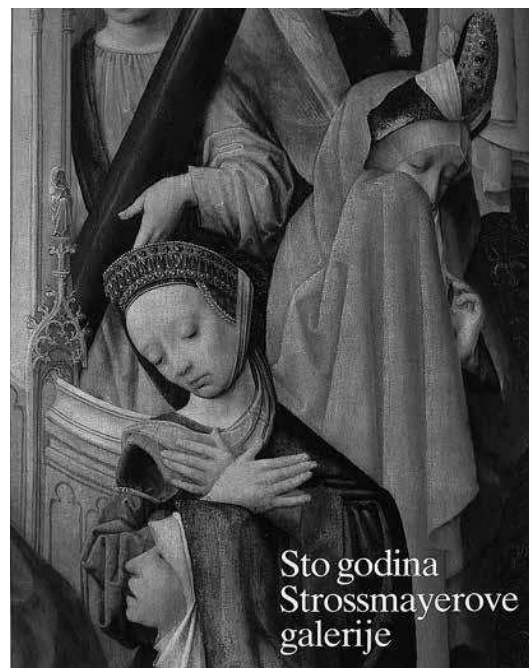
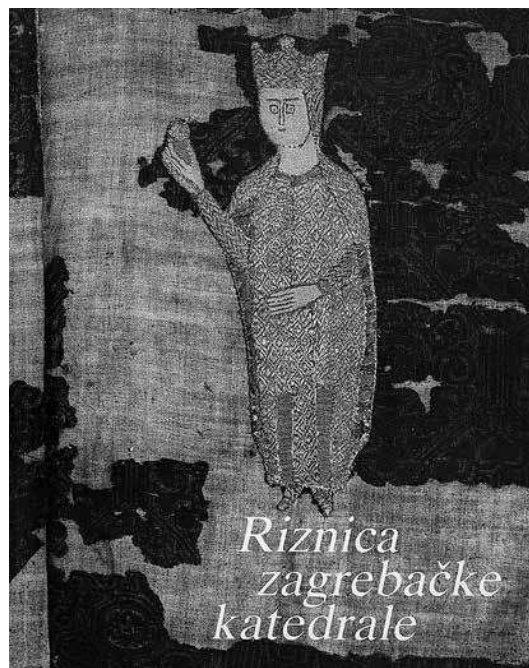
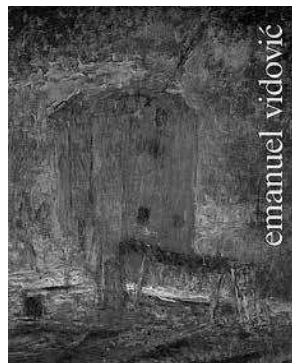

IM 48, 2017.

POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

TRIDESET PET GODINA MUZEJSKIH KATALOGA GALERIJE KLOVIČEVIH DVORA

KATARINA SRDAREV □ Galerija Klovičevi dvori, Zagreb

¹ Kusin, Vesna. *Od muzejskog prostora bez imena do nove pozicije Klovičevih dvora*. U: Jurčec Kos, Koraljka (ur.). *Dvadeset godina – od Muzejskog prostora do Galerije Klovičevi dvori*: 15.03.1982. - 15.03.2002. (CD ROM) Zagreb: Galerija Klovičevi dvori, 2002.

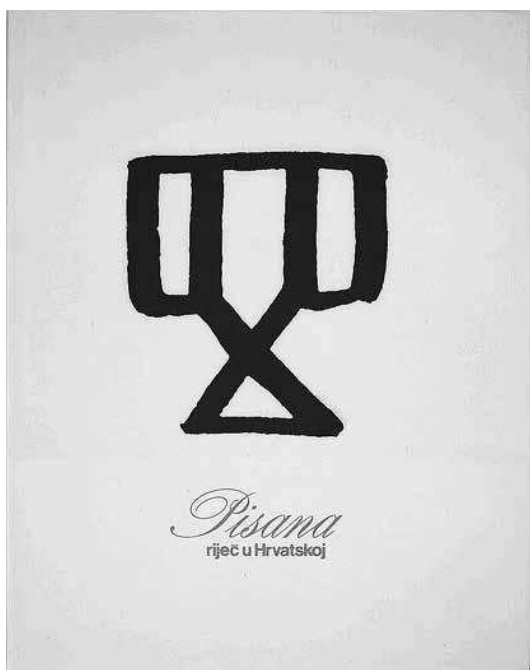
² Muzejskom prostoru pridružena je 1984. Galerija Gradec, a 1985. Kula Lotrščak. Godine 1987. otvoren je Muzej Mimara, u koji je pohranjena Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara te otada cijeli muzejski kompleks djeluje pod imenom Muzejsko-galerijski centar. Godine 1996. Muzejski je prostor preime-novan u Galeriju Klovičevi dvori, a odredbom Zakona o muzejima iz 1998. (čl. 61, NN 10/98) Muzejsko-galerijski centar je ukinut podjelom na dvije institucije: na Javnu ustanovu Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara – Muzej Mimara i Javnu ustanovu Galerija Klovičevi dvori. U djelokrugu Javne ustanove Galerija Klovičevi dvori ostali su izložbeni prostori Kula Lotrščak i Galerija Gradec, koja danas zbog dotrajalosti zgrade nije u funkciji.

Galerija Klovičevi dvori proslavila je 15. ožujka 2017. godine 35. obljetnicu svojega djelovanja. U zgradi bivšega isusovačkog samostana na Jezuitskom trgu u Zagrebu nakon dugogodišnje adaptacije otvoren je 15. ožujka 1982. novi muzejski prostor. Naime, zgradu je još 1973. kolekcionar Ante Topić Mimara odabrao za pohranu i izlaganje svoje kolekcije umjetnina koju je odlučio darovati Republici Hrvatskoj. Kako donator nije bio zadovoljan izvedenim radovima, odbio je ondje pohraniti svoju zbirku te je u adaptiranoj zgradi, koja je nazvana Muzejski prostor, 15. ožujka 1982. priređeno otvorenje triju izložaba: *Dušan Džamonja – prijedlog donacije gradu Zagrebu*, u prizemlju (u organizaciji Galerija grada Zagreba), *Oton Gliha, monografska izložba*, u podrumu i na prvom katu zgrade (u organizaciji Moderne galerije) i *Grafika Albrechta Dürera*, na drugom katu (u organizaciji Muzeja za umjetnost i obrt).¹ U zasebnoj je prostoriji u prizemlju istodobno prezentiran pladanj majstora Fortezze Šibenčanina. Izložbe su bile uspješne i dobro posjećene te se pokazalo da su Zagrepčani prihvatili novi galerijski prostor.²

Godine 1983. otvorena je velika izložba *Riznica zagrebačke katedrale*, kojom su postavljeni temelji daljnje izložbene djelatnosti, pa su u prvom desetljeću djelovanja kustosi Muzejskog prostora, pod vodstvom ravnatelja Ante Sorića, priredili više desetaka uspješnih izložaba. Izložbenu je djelatnost pratila izdavačka, tako da je tijekom prvog desetljeća djelovanja svaka izložba popraćena tiskanom pozivnicom, plakatom u jednoj ili više verzija i opsežnim katalogom s reprodukcijama u boji, sve iz vlastite produkcije, a većina izložaba imala je i popratne publikacije – brošure, vodiče kroz izložbu, prigodne kuverte, letke, razglednice i ostalo.

Kako su mnoge velike izložbe imale i po nekoliko manjih, popratnih izložaba, i uz njih su tiskane zasebne publikacije. Na primjer, uz izložbu *Riznica zagrebačke katedrale*, na kojoj je javnosti predstavljeno devetostoljetno blago zagrebačke katedrale, uz pozivnicu i plakat otisnut je katalog na 256 stranica, deplijan na nekoliko jezika, vodič izložbom, mapa s reprodukcijama i razglednice. Usto su za svaku popratnu izložbu objavljene i posebne brošure, sažeti katalogi ili deplijani: *Nenan Ilijčić; Istina i laž – fotografska studija "Bjelokosni plenarij"*; *Lutnja kao motiv u umjetnosti*; *Vedute Zagreba od 16. do kraja 19. stoljeća*; *Stari majstori iz Metropolitanske galerije*; *Nazarenci u Zagrebu* i *Biskupski prsni križevi i prstenovi*. Objavljen je i reprint časopisa *Novosti* iz 1929., s člancima o krađi bjelokosnog plenarija. Katalog izložbe doživio je 1987. i drugo, prošireno izdanje s dodatkom tekstova na engleskom jeziku i nekrolozima autorici stručne koncepcije Zdenki Munk te autoru likovnog postava Bernardu Bernardiju.

Katalog izložbe *Riznica zagrebačke katedrale* svojim je dimenzijama od 28 x 22 cm i koncepcijom zadao mjerila koja su slijedili i katalogi idućih izložaba: svaki sljedeći katalog sadržavao je impresum s podacima o autorstvu izložbe,

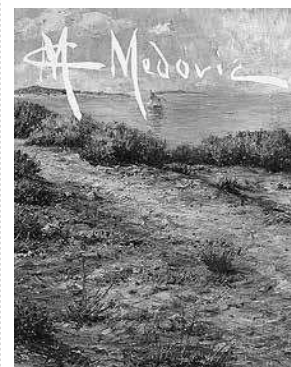

predgovor (uvodnu riječ) predstavnika osnivača ili ravnatelja, tekstove autora izložbe i stručnih suradnika zaduženih za pojedine sekcije, reprodukcije izložaka, kataloški popis izložaka i kolofon s podatcima o autorstvu kataloga. Nakon spomenutog kataloga uslijedili su katalogi izložaba *Ivan Meštrović* (1983.), *Sto godina Strossmayerove galerije* (1984.), *Drevna kineska kultura* (1984.), *Zbirka Ante Topić Mimara – Kineska umjetnost* (1985.), *2000 godina nigerijske umjetnosti* (1985.), *Pisana riječ u Hrvatskoj* (1985.), *U susret Muzeju suvremene umjetnosti* (1986.), *Kyoto – cvijet kulture Japana* (1986.), *Blaž Jurjev Trogirin* (1986.), *Emanuel Vidović* (1987.), *Zlatno doba Dubrovnika* (1987.), *Drevna kineska kultura II* (1987.), *Židovi na tlu Jugoslavije* (1988.), *Čarolija niti* (1988.), *Vučedol* (1988.), *Franjevci Bosne i Hercegovine na raskršću kultura i civilizacija* (1988.), *Zbirka Bauer* (1989.), *Gundulićev san* (1989.), *Sjaj ukrajinskih riznica* (1989.), *Sjaj zadarskih riznica* (1990.), *Tisuću godina hrvatske skulpture* (1991.) i dr. Naslovnice kataloga tijekom prvog desetljeća djelovanja Muzejskog prostora svojim je dizajnom obilježio Ivan Picelj, koji je grafički oblikovao gotovo sve njihove naslovnice i ostale tiskane materijale.³

Početkom 1990-ih zbog ratnih je neprilika smanjen broj velikih izložaba. Ipak, nastavljena je izložbena djelatnost Muzejskog prostora te su i dalje priređivane izložbe u opsegu u kojemu su prilike dopuštale. Važan je ciklus izložaba *Oči istine* iz 1991. – 1992., kojim su prikazane dokumentarne fotografije ratnih devastacija kulturnih dobara i umjetničkih djela, nadahnute pobunom protiv rata. Izložbe su prikazane u mnogim gradovima Europe i svijeta svjedočeći o ratnim razaranja u Hrvatskoj. Katalog ciklusa izložaba oblikovali su sami djelatnici Muzejsko-galerijskog centra 1992., a za ovitak je poslužila mapa *Spomenik kulture* čije oblikovanje potpisuje Nenad Dogan. Među važnijim katalogima izložaba priređenih 1990-ih jesu *Isusovačka baština u Hrvata* (1992.), *Zagreb, kak imam te rad* (1994.), *Juraj Plančić* (1995.), *Znanost u Hrvata* (1996., u dva sveska), *Slavko Kopač* (1997.), *Slavko Šohaj* (1998.) i dr.

Opsežni katalogi objavljeni su i uz dvije izložbe pripremljene za predstavljanje u inozemstvu, nastale u suradnji s drugim hrvatskim muzejskim i znanstvenim institucijama na poticaj Ministarstva kulture. Prva je održana 1999. – 2000. u Vatikanu pod nazivom *Hrvati – kršćanstvo, kultura, umjetnost* te su uz nju, u izdanju Galerije Klovićevi dvori, tiskani katalogi na engleskome i talijanskom jeziku s više od 500 stranica. Početkom 2000. u Budimpešti je organizirana izložba *Hrvatska tradicijska kultura*, koja je prikazana i u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu, a 2007. gostovala je u Buenos Airesu i Santiago de Chileu. Za te su prigode otisnuti katalogi izložbe s više od 500 stranica na engleskome, hrvatskome i španjolskom jeziku.

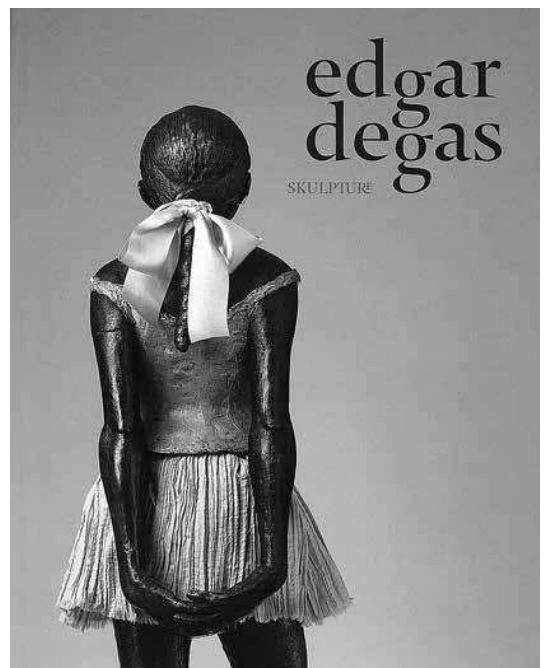
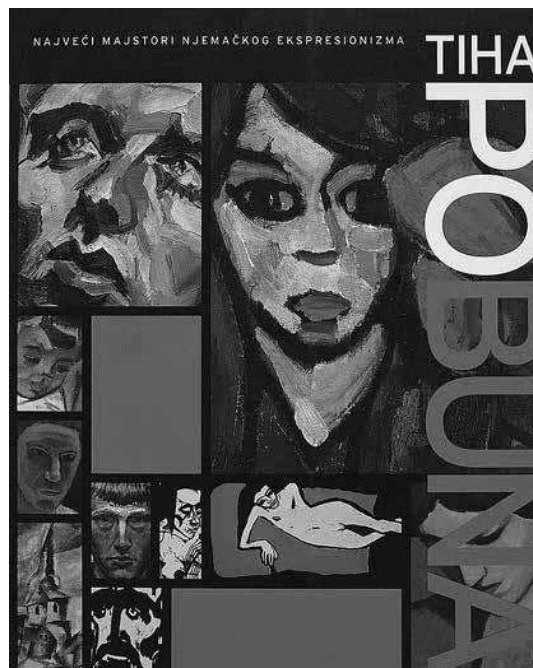
Od 2003. izložbeni programi Galerije Klovićevi dvori postali su još opsežniji i posjećeniji, a pratili su ih i kvalitetni izložbeni katalogi. Priređivale su se raznovrsne izložbe iz svih vremenskih razdoblja, od samostalnih i skupnih izložaba naših i inozemnih autora, preko arheoloških, baštinskih i kulturoloških izložaba, sve do izložaba suvremenih umjetničkih stvaralaca. Teško je nabrojiti sve kataloge izložaba što ih je Galerija objavila tijekom posljednjih petnaestak godina. Ipak valja spomenuti neke od važnijih kataloga retrospektivnih izložaba hrvatskih umjetnika koji su postali referentne točke za uvid u njihovo stvaralaštvo, na primjer: *Marino Tartaglia* (2003.), *Gabrijel Jurkić* (2005.), *Ivan Picelj* (2005.), *Oskar Herman* (2006.), *Nina Ivančić* (2006.), *Vanja Radauš* (2006.), *Robert Frangeš-Mihanović* (2007.), *Slava Raškaj* (2008.), *Jozo Kljaković* (2009.), *Robert Auer* (2010.), *Mato Celestin Medović* (2011.), *Damir So-*

³ Osim kataloga izložaba *S poštovanjem Titu* (oblikovao Edo Murtić), *Blaž Jurjev Trogirin* (oblikovao Mihajlo Arsovski), *Židovi na tlu Jugoslavije* (oblikovao Alfred Pal), *Zbirka Bauer* (oblikovao Nenad Dogan), *Gundulićev san* (oblikovao Luka Gusić) i *Umjetnine iz donacije dr. Vinka Perčića* (oblikovao Vinko Zlamalik).

nenad gattin

kić (2013.), *Edita Schubert* (2015.), *Menci Clement Crnčić* (2016.), *Nives Kavurić-Kurtović* (2016.), *Ignjat Job* (2016.) i mnogi drugi.

Iznimnu pozornost publike privukle su velike međunarodne izložbe *Dora Maar i Picasso – dodir pogledima* (2004.), *Renesansa u Francuskoj* (2005.), *Van Gogh, Mondrian i haaška slikarska škola* (2006.), *Marc Chagall – priča nad pričama* (2007.), *Tiha pobuna – najveći majstori njemačkog ekspresionizma* (2008.), *Pompeji – život u sjeni Vezuva* (2011.), *Edgar Degas – skulpture* (2012.), *Juraj Julije Klović – najveći minijaturist renesanse* (2012.), *Remek-djela iz Muzeja Picasso, Pariz* (2013.) i *Normandija/Rađanje impresionizma* (2014.), u čijim su katalozima, osim tekstova naših stručnjaka, objavljeni i tekstovi inozemnih autora.

Valja spomenuti i kataloge retrospektivnih izložaba naših fotografa *Marije Braut* (2001.), *Ivana Posavca* (2002.), *Mije Vesovića* (2003.), *Josipa Klarice* (2005.), *Nenada Gattina* (2006.), *Ivana Faktora* (2010.), *Petra Dapca* (2011.), kao i kataloge retrospektiva naših crtača stripova *Andrije Maurovića* (2007.), *Otta Reisingera* (2008.), *Ivice Bednjanca* (2009.), *Waltera Neugebauera* (2013.) i *Žarka Bekera* (2015.)

U Galeriji Klovićevi dvori pokrenut je 2006. projekt *Hrvatski biennale ilustracije* te je u sklopu tog ciklusa dosad objavljeno šest kataloga bijenalnih izložaba ilustracije te pet kataloga samostalnih izložaba ilustratora pobjednika natječaja.

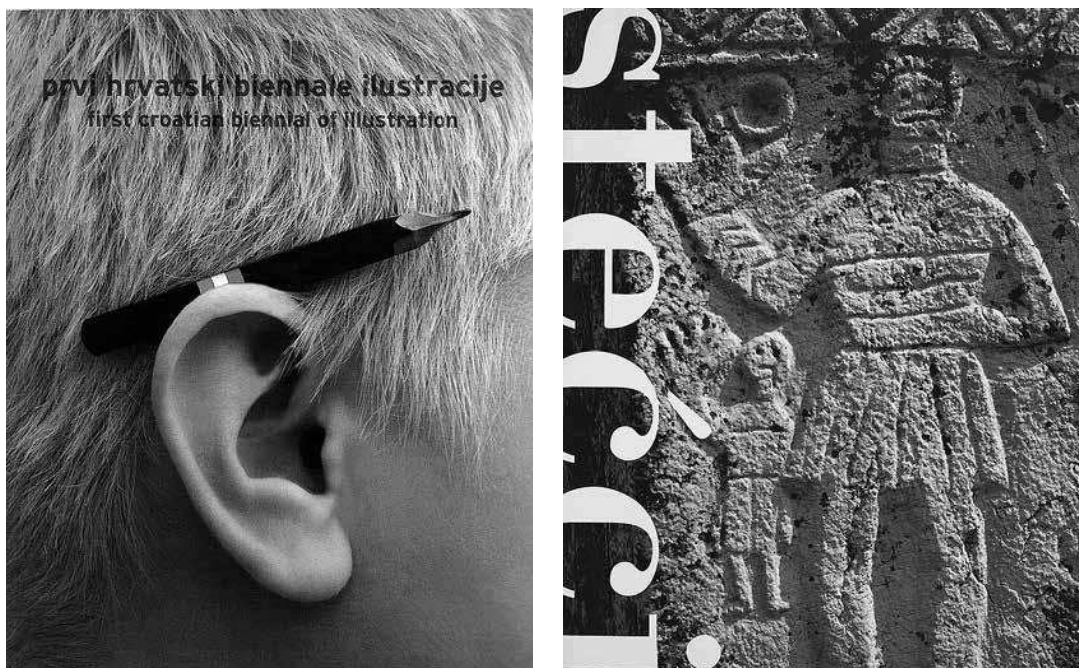
Neki od najvećih i najkompleksnijih izložbenih projekata Galerije bile su arheološke, baštinske i kulturološke izložbe iza kojih su ostali vrijedni katalogi. To su: *Hrvatska renesansa* (2004.), *Paolo Veneziano – stoljeće gotike na Jadranu* (2004.), *Simbol Boga i kralja – prvi europski vladari* (2006.), *Novija sakralna umjetnost* (2006.), *Prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti* (2006.), *Dominikanci u Hrvatskoj* (izložba 2007., katalog 2011.), *Stećci* (2008.), *Antički Grci na tlu Hrvatske* (2010.), *Milost susreta* (2010.), *Tizian, Tintoretto, Veronese – veliki majstori renesanse* (2011.), *Klasični Rim na tlu Hrvatske* (2014.), *Sveto i profano – slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj* (2015.) i dr., a posljednja u nizu velikih kulturoloških izložaba *Izazov moderne: Zagreb – Beč oko 1900.* svojim katalogom nastavlja i potvrđuje dosegnuti standard.

Dosada najopsežniji kulturološki projekti Galerije bile su izložbe *Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja*, 2007., uz koju je otisnuta velika monografija u nakladi Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Galerije Klovićevi dvori sa stručnim tekstovima više od 60 autora, no nažalost, bez kataložskog popisa izložaka, te izložba *Slavonija, Baranja i Srijem – vrela europske civilizacije* 2009., uz koju je objavljen opsežan katalog od preko 500 stranica, kao i knjiga u dva sveska sa stručnim tekstovima više od 120 suradnika. U suradnji s tvrtkom Link2 izrađen je i objavljen virtualni mrežni katalog izložbe na internetskoj adresi www.bastina-slavonija.info⁴

Katalogi izložaba Galerije Gradec čine zaseban korpus od stotinjak tiskovina. Većinom su to katalogi monografskih izložaba dimenzija 30 x 24 cm, tiskani od 1987. do zatvaranja Galerije 2004.

Uz neke izložbe Galerije Klovićevi dvori objavljene su i edukativne knjižice, listići i/ili CD-ROM-ovi, a edukativna djelatnost popraćena je serijom od devet kataloga Male likovne radionice / Artionice. Treba spomenuti i da je 2014. prvi

⁴ Zlodi, Goran; Maroević, Ivanka. *Od muzejske dokumentacije do tiskanoga i virtualnog kataloga*. U: Radovanlija Mileusnić, Snježana (ur.). *Što je muzejski katalog*: Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2013., str. 76-95.

put tiskan katalog izložbe na Brailleovu pismu, namijenjen slijepim i slabovidnim osobama (*U ritmu dodira...*).

Godine 2008. i 2010. u tiskanoj verziji i na CD-ROM-u objavljeni su katalogi crteža i portreta iz Zbirke akademskog slikara Josipa Crnoborija, autorove donacije Gradu Zagrebu koja se od 1998. čuva i obrađuje u Galeriji Klovićevi dvori. Autorica stručnih tekstova tih materijala je voditeljica Zbirke mr. sc. Koraljka Jurčec Kos.

U povodu obilježavanja 35. obljetnice djelovanja Galerije Klovićevi dvori u foajeu Galerije priređena je izložba muzejskih kataloga na kojoj se moglo zapaziti kako su tiskani materijali Galerije od samog početka bili atraktivno dizajnirani. Kako je već spomenuto, oblikovanjem Ivana Picelja ističu se katalogi objavljeni tijekom prvog desetljeća djelovanja Galerije, a kasnije su kataloge oblikovali Bachrach & Krištofić, Ante Rašić, Igor Kuduz, Nedjeljko Špoljar – Sensus Design Factory, Ivan Rožmarić, Nikola Šiško & Tea Rittig, Mileusnić+Serdarević, Kristijan Topolovec, Boris Ljubičić i dr. Tijekom posljednjih nekoliko godina nekolicina se kataloga izložaba našla u selekcijama *Izložbi hrvatskog dizajna*, a neki su od njih i nagrađeni. Nagradom *Lice knjige* nagrađen je dizajn kataloga izložbe *Likovna grupa Biafra* (2010.), a katalog izložbe *Refleksije vremena 1945. – 1955.* dobitnik je nagrade *Zgraf 1* (2012.).⁵

Kvalitetan katalog dopunjava izložbu i čini je cjelovitom te ostaje kao trajno svjedočanstvo o njoj. Dok izložbe imaju svoj vijek trajanja, katalogi za buduće korisnike čuvaju informacije, dosege i rezultate do kojih se došlo tijekom pripreme izložbe.⁶ Izložbe priređene u 35-godišnjem djelovanju Galerije Klovićevi dvori ostavile su dubok trag u našoj kulturi, što potvrđuje još uvijek živo zanimanje korisnika za kataloge tih izložaba, od kojih su neka izdanja i rasprodana.

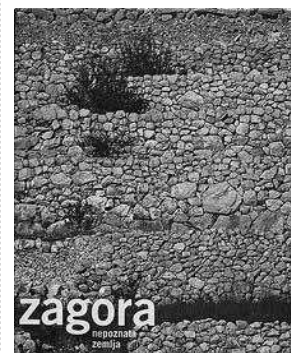
LITERATURA

1. Kusin, Vesna. *Od muzejskog prostora bez imena do nove pozicije Klovićevih dvora*. // u: Jurčec Kos, Koraljka (ur.). *Dvadeset godina – od Muzejskog prostora do Galerije Klovićevi dvori: 15.03.1982. - 15.03.2002.* (CD ROM), Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 2002.
2. Radovanlija Mileusnić, Snježana (ur.). *Što je muzejski katalog*. // Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, 2013.

Primljeno: 24. svibnja 2017.

THIRTY FIVE YEARS OF MUSEUM CATALOGUES IN THE KLOVIĆEVI DVORI GALLERY

On March 15, 2017, Klovićevi dvori Gallery celebrated 35 years of work. At first called the Museum Space, it was opened on March 15, 1982, in the converted building of the Jesuit monastery. In the first decade of its work, several dozens of successful exhibition projects were produced. Annexed to the Museum Space in 1984 was the Gradec Gallery and in 1985 Lotrščak Tower and the whole museum complex, together with Mimara Museum, worked as Museum-Gallery Centre, until 1996, when the Museum Space was renamed Klovićevi dvori Gallery. Since Klovićevi dvori Gallery has no permanent display, the exhibition activity is very extensive, and annually more than thirty exhibitions are put on, either produced in-house or on loan. From the beginning of the work of the Gallery, publishing was developed. Exhibitions produced in-house are regularly accompanied by large and prestigious catalogues that tell of the exhibitions put on and keep information about the material exhibited for future users.

5 Kataloge je oblikovao Studio Laboratorium (dizajn: Ivana Vučić; prijelom: Saša Stubičar), odnosno Hamper studio (dizajn: Ivana Vučić i Tomislav Jurica Kačunić; prijelom: Radoslav Radičević).

6 Dubrović, Ervin. Što sve obuhvaćaju edicije jedne izložbe: primjeri Muzeja grada Rijeke. U: Radovanlija Mileusnić, Snježana (ur.). Što je muzejski katalog. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2013., str. 42-63.